

Brüssel, 24. oktoober 2022
(OR. en)

13994/22

CLIMA 540
ENV 1062
ONU 126
DEVGEN 195
ECOFIN 1088
ENER 535
FORETS 105
MAR 196
AVIATION 262

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Kuupäev: 24. oktoober 2022

Saaja: Delegatsioonid

Eelmise dok nr: 13735/1/22 REV 1

Teema: ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi
27. istungjärgu (COP 27) ettevalmistamine
(Sharm el Sheikh, Egiptus, 6.–18. november 2022)
– Nõukogu järeldused

Delegatsioonidele edastatakse lisas 24. oktoobril 2022 toimunud nõukogu 3903. istungil heaks kiidetud nõukogu järeldused eespool nimetatud teemal.

**Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni (UNFCCC)
osaliste konverentsi 27. istungjärgu (COP 27) ettevalmistamine
(Sharm el Sheikh, 6.–18. november 2022)**

- Nõukogu järeldused -

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU

KLIIMAMEETMETE KIIRELOOMULISUS

1. VÄLJENDAB SÜGAVAT MURET selle pärast, et äärmuslikud ilmastikunähtused, sealhulgas kuumalained, metsa- ja maastikupõlengud ja üleujutused on kogu maailmas järjest intensiivsemad ja sagedasemad ning RÕHUTAB äärmiselt pakilist vajadust tugevdada ülemaailmset reageerimist kliimakriisile, kuna see kujutab endast otseselt ja eksistentsiaalset ohtu inimkonnale, ökosüsteemidele ja elurikkusele, mis ei jäta puutumata ühtegi riiki ega piirkonda; RÕHUTAB võimalusi, mida ambitsioonikad kliimameetmed pakuvad mitte ainult planeedi ja maailmamajanduse jaoks, vaid ka inimestele parema elatusaseme, tervise, inimväärsede töökohtade, kestlike toidusüsteemide ja taskukohaste energiahindade kujul; RÕHUTAB, kui oluline on tagada õiglane üleminek kestlikule ja kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelisele majandusele ning ühiskonnale, mille puhul ei jäeta kedagi kõrvale;
2. MÕISTAB kõige karmimalt HUKKA Venemaa Föderatsiooni agressioonisõja Ukraina vastu, mis rikub rängalt rahvusvahelist õigust ning põhjustab mitte üksnes tohutuid inimohvreid ja kahjulikke tervisemõjusid, sealhulgas tsiviilisikutele, vaid ka vahetut kahju loodusele ja pikaajalist keskkonnaseisundi halvenemist, toob kaasa tuumaohutusega seotud riske ning tekitab viivitusi hädavajalikes kliimamuutuste valdkonna meetmetes; RÕHUTAB, et lisaks ülemaailmse julgeoleku ja stabiilsuse õnnestamisele on sellel sõjal tõsiseid kõrvalmõjusid energiapuudusele ja toiduga kindlustatusele ning rahvusvaheline üldsus peab sellega kiiresti ja otsustavalt tegelema;

3. VÄLJENDAB suurt tunnustust valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli (IPCC) tehtud tööle ja kõigi kolme töörühma panusele kuuendasse hindamisaruandesse¹; KORDAB I töörühma kuuendas hindamisaruandes esitatud peamisi järeldusi, et tulevaste kliimamuutuste ulatus sõltub tulevastest heitkogustest ning globaalne soojenemine saab piirduda 1,5°C-ga ainult juhul, kui viivitamata asutakse oluliselt ja püsivalt vähendama järgmiste aastakümnete ülemaailmseid kasvuhoonegaaside heitkoguseid ning ülemaailmne kasvuhoonegaaside heide väheneb umbes 2050. aastaks netonullheiteni; TULETAB MEELDE, et parimate kättesaadavate teadusandmete alusel on tingimata vaja viivitamata suurendada ülemaailmseid leevendamispüüdlusi, et 2030. aastaks oleks võimalik vähendada ülemaailmset kasvuhoonegaaside heidet 2019. aastaga võrreldes poole võrra; VÕTAB murega TEADMISEKS WMO viimase 2021. aasta maailma kliima olukorda käsitleva aruande järeldused, et peamised kliimanäitajad, nagu ülemaailmne temperatuur, kasvuhoonegaaside kontsentratsioon ja ookeani soojussisaldus, kasvavad jätkuvalt, ilma et oleks märke olukorra paranemisest;
4. TULETAB MEELDE II töörühma kuuenda hindamisaruande peamisi järeldusi, sealhulgas seda, et i) kliimamuutustel on juba praegu ulatuslik mõju meie maailmale, seades ohtu elud ja elatusvahendid – eriti kõige haavatavamate jaoks (kliimamuutused mõjutavad juba praegu enam kui poolt maailma elanikkonnast ja suuremat osa haavatavatest ökosüsteemidest), et ii) kliimamuutustega kohanemiseks tehtavad jõupingutused on vähendanud mõningaid kliimamuutustega seotud haavatavusi, kuid mõned kohanemispiirid on juba saavutatud ja teiste piirideni jõutakse vältimatult lähitulevikus, ning et iii) kohanemisel tuleb liikuda praegustest etapiviisilistest kohandustest edasi kavandatud ja süsteemsete lähenemisviisideni, milles käsitletakse mitmeid kliimamuutustega seotud riske koos mittekliimaatiliste teguritega;
5. JUHIB TÄHELEPANU III töörühma kuuenda hindamisaruande järeldustele, mis näitavad, et igas sektoris on võimalusi vähendada 2030. aastaks ülemaailmset kasvuhoonegaaside heidet vähemalt poole võrra; RÕHUTAB, et kliimamuutuste leevendamiseks ja nendega kohanemiseks võetavad meetmed pakuvad majanduslikke ja ühiskondlikke võimalusi ja eeliseid kõigi riikide jaoks. Uuele rohelisele majandusmudelile õiglase ja võrdse ülemineku eelduseks on investeeringud innovatsiooni ja rohelistesse töökohtadesse;

¹ <https://www.ipcc.ch/assessment-report/ar6/>

6. TUNNUSTAB kodanikuühiskonna, eriti noorte tungivaid üleskutseid võtta ambitsioonikamaid kliimameetmeid, võttes arvesse põlvkondadevahelist õiglust, ning vajadust kehtestada sotsiaalselt kasulik ökoloogiline üleminek, milles võetakse arvesse kodanike vajadusi; sellega seoses TUNNISTAB, et kliimameetmete kavandamisel ja rakendamisel on oluline üldsuse osalemine ja aktiivne kaasatus ning juurdepääs teabele;

MEETMETE, AMBITSIOONIDE JA TOETUSE TÕHUSTAMINE

7. RÕHUTAB enne ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 27. istungjärku (COP 27), et rahvusvaheline tegevus tugeva reeglitel põhineva mitmepoolsuse kaudu on väga oluline, et saavutada edukaid tulemusi kliimamuutustega tegelemisel;
8. TUNNISTAB, et osalised peaksid kliimamuutuste ohjamise meetmete rakendamisel järgima, edendama ja arvestama kohustusi, mis neil on seoses inimõigustega, õigusega tervisele, õigusega puhtale, tervislikule ja kestlikule keskkonnale, põlisrahvaste õigustega, nagu need on sätestatud põlisrahvaste õiguste ÜRO deklaratsioonis, kohalike kogukondade, ümberasujate, laste, puuetega inimeste ning kaitsetute inimeste õigustega, samuti seoses soolise võrdõiguslikkuse, naiste osatähtsuse suurendamise ja eri põlvkondade võrdse kohtlemisega; KORDAB, et EL on jätkuvalt pühendunud nendele väärtustele;
9. RÕHUTAB, et riiklikult kindlaksmääratud panused ja nende ajakohastused, sealhulgas COP 26 ajal, eel ja järel välja kuulutatud panused, ei ole kokkuvõttes piisavad; TULETAB MEELDE, et kõigil osalistel on palutud oma riiklikult kindlaksmääratud panustes 2030. aasta eesmärgid uuesti läbi vaadata ja neid vajadusel tugevdada, et viia need 2022. aasta lõpuks kooskõlla Pariisi kokkuleppe temperatuurieesmärgiga; KUTSUB seetõttu kõiki osalisi ÜLES esitama ambitsioonikaid eesmärke ja poliitikameetmeid ning KUTSUB eelkõige tähtsamaid majandusriike TUNGIVALT ÜLES COP 27 ajaks läbi vaatama oma riiklikult kindlaksmääratud panused ja neid tugevdama ning esitama või ajakohastama pikaajalised kasvuhoonegaaside heite vähendamise arengustrateegiad CO₂-neutraalsuse saavutamiseks 2050. aastaks; RÕHUTAB tõsise murega, et hoidmaks kooskõlas Pariisi kokkuleppega 1,5 °C eesmärki käeulatuses, on vaja ülemaailmsed eesmärke märkimisväärselt suurendada;

10. RÕHUTAB, et nii ambitsioonid kui ka meetmed on käesoleval kriitilisel kümnendil olulised, et tagada Pariisi kokkuleppe rakendamise usaldusväärsus ja saavutada kliimaneutraalsus kestlikul viisil, ning INNUSTAB kõiki osalisi looma oma riiklikult kindlaksmääratud panuste toetamiseks tugevad ja kindlad siseriiklikud poliitikaraamistikud ja meetmed, sealhulgas asjakohased seire-, aruandlus- ja hindamissüsteemid; RÕHUTAB, et kõik osalised, eelkõige peamised heitetekitajad, peavad suurendama oma lühi- ja pikaajalisi eesmärke ning tõhustama kliimameetmeid, sealhulgas riigisisese CO₂ hinnastamise kasutamise kaudu;
11. TULETAB MEELDE, et 2022. aasta juunis leppis nõukogu kokku oma seisukohas paketi „Eesmärk 55“² oluliste elementide suhtes, mis võimaldavad Euroopa Liidul rakendada oma riiklikult kindlaksmääratud panuseid ja vähendada kasvuhoonegaaside netoheidet 2030. aastaks vähemalt 55 % võrreldes 1990. aasta tasemega, saavutada hiljemalt 2050. aastaks kliimaneutraalsus ning võtta eesmärgiks pärast seda liidus negatiivsete heitkoguste saavutamine; VÕTAB TEADMISEKS kliimapaketi vastuvõtmise seadusandliku protsessi senise edenemise ja eesmärgi viia nende oluliste elementide üle peetavad läbirääkimised tasakaalustatud viisil lõpule 2022. aasta lõpuks; ON VALMIS võimalikult kiiresti pärast nende läbirääkimiste lõpuleviimist ajakohastama vastavalt vajadusele ELi ja selle liikmesriikide riiklikult kindlaksmääratud panust kooskõlas Glasgow' kliimapaketi punktiga 29, et kajastada, kuidas paketi „Eesmärk 55“ oluliste elementide lõpptulemusega rakendatakse ELi peamist eesmärki, milles Euroopa Ülemkogu leppis kokku 2020. aasta detsembris;
12. RÕHUTAB ELi võetud kohustust ja jõupingutusi energiatõhususe ja taastuvenergia edendamiseks, et vähendada nii fossiilkütuste tarbimist kui ka sõltuvust nende impordist Venemaa Föderatsioonist, sealhulgas sellist liiki meetmete abil, mida arutati kava „REPowerEU“ kontekstis, et kaotada ELi sõltuvus Venemaa gaasist ja keelustada Venemaa nafta import 2022. aasta lõpuks, vältides samal ajal uue sõltuvuse tekitamist fossiilkütustest, et veelgi kiirendada üleminekut rohelisele energiale ELis ja toetada ELi jõupingutusi oma kliimaeesmärkide saavutamisel;

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0550>

13. TULETAB MEELDE ELi liikmesriikide jätkuvaid kohustusi, mis on kokku lepitud sotsiaalpartneritega, ning KUTSUB samuti kõiki osalisi ÜLES lõpetama järk-järgult söe kasutamise energiatootmises ilma kasvuhoonegaase oluliselt vähendada tehnoloogiata ning kaotama ebatõhusad fossiilkütuste toetused, et kiirendada oma energiasüsteemi ümberkujundamist³ ning viia Glasgow kliimapakt ellu viisil, mis toob kasu töötajatele ja kogukondadele, samuti jätkuvat pühendumust ÜRO kestliku arengu eesmärkidele, sealhulgas 7. eesmärgile tagada 2030. aastaks kõigile taskukohane, kindel, kestlik ja kaasaegne energia; TUNNISTAB, et energiasüsteemi õiglase ümberkujundamise partnerlused (JETP) on olulised vahendid Pariisi kokkuleppe rakendamiseks, aidates peamistel partnerriikidel suurendada oma kliimaeesmärke ja liikuda kooskõlastatud rahastajate lähenemisviisi kaudu 1,5 °C eesmärgile vastaval arenguteel; VÄLJENDAB HEAMEELT G7 juhtide võetud kohustuse üle lõpetada 2022. aasta lõpuks uus avaliku sektori otsene toetus ilma kasvuhoonegaase oluliselt vähendada tehnoloogiata fossiilkütustel põhinevale rahvusvahelisele energiasektorile, välja arvatud piiratud ja iga riigi poolt selgelt määratletud asjaoludel, mis on kooskõlas globaalse soojenemise 1,5 °C-ga piiramise eesmärgiga ning Pariisi kokkuleppe eesmärkidega, ning KUTSUB kõiki riike ÜLES võtma sarnaseid kohustusi;
14. VÄLJENDAB HEAMEELT ELi looduse taastamise määruse ettepaneku üle, mis peaks aitama kaasa ELi 2030. ja 2050. aasta kliima- ja elurikkuse eesmärkide saavutamisele, taastades ja parandades ökosüsteemide head ökoloogilist seisundit, ning kliimamuutuste leevendamisele ja nendega kohanemisele, eelkõige ELi ökosüsteemide uuenemise abil;
15. KIIDAB HEAKS KA ELi ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) reformi, mis sillutab teed pikaajalisele kestlikule lähenemisviisile nii põllumajanduses kui ka metsanduses, mille eesmärk on ülemaailmse ja ELi toiduga kindlustatuse tagamine ning ÜPP panuse suurendamine kliimamuutuste leevendamisse ja nendega kohanemisse. See tuleks saavutada kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise, CO₂ sidumise edendamise, säästva energia edendamise, selliste loodusvarade nagu vesi, pinnas ja õhk tõhusa majandamise edendamise, elurikkuse kaitsmise ja ökosüsteemi teenuste taastamise kaudu; RÕHUTAB, et elurikkuse poolest rikas heas seisundis muld on keskse tähtsusega, et tegeleda meie aja ülemaailmsete väljakutsetega, milleks on eelkõige piisava toitva ja ohutu toidu tootmine, kliimamuutustega kohanemine ja nende leevendamine ning elurikkuse vähenemise peatamine ja tagasipööramine;

³ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6120-2022-INIT/et/pdf>

16. TULETAB MEELDE nõukogu 21. veebruari 2022. aasta järeldusi ELi kliimadiplomaatia kohta⁴ ning RÕHUTAB, et kliimamuutused on eksistentsiaalne oht inimkonnale, sealhulgas inimõiguste teostamisele, rahvusvahelisele stabiilsusele ja julgeolekule, millel on rahvusvahelisele üldsusele tõsised negatiivsed tagajärjed; KORDAB sellega seoses, kui oluline on ELi ja selle liikmesriikide tugev kooskõlastatud tegevus aktiivse Euroopa kliima- ja energiadiplomaatia ning mitmesuguste, sealhulgas Glasgow' tulemustel põhinevate valdkondlike ja piirkondlike algatuste ja üleskutsete rakendamise kaudu, mis võiksid saada kasu ELi välistest piirkondlikest toetusvahenditest;
17. RÕHUTAB, et kõik riigid peavad tõhustama kohanemispüüdlusi, vähendades samal ajal kiiresti heitkoguseid, mis on ainus viis hoida kohandamise vajadus hallatavates piirides; MÄRGIB kasvavat vajadust kohaneda kliimamuutuste kahjuliku mõjuga ning tervitab võimalust jagada kogemusi ja õppida partneritelt lähenemisviiside kohta, mis tugevdavad vastupanuvõimet kliimamõjudele; TUNNISTAB, et kõigi osaliste jaoks on üha olulisem suurendada oma kohanemis- ja vastupanuvõimet ja vähendada haavatavust kliimamuutuste suhtes; TUNNISTAB vähim arenenud riikide ja väikeste arenevate saareriikide erivajadusi ja eriolukorda, sest nad on kliimamuutuste kahjuliku mõju suhtes eriti haavatavad ning mõnda neist ähvardab isegi hävimine; VÕTAB TEADMISEKS Praha üleskutse⁵ kohanemissoovitused, milles lepiti kokku vastupanuvõimeliste maastike kujundamist käsitleval konverentsil 2022. aasta septembris;
18. RÕHUTAB terviklike, kaasavate ja tõhusalt rakendatud riiklike kohanemisstrateegiate ja -kavade kesket rolli ning RÕHUTAB vajadust suurendada arengumaade toetamist nende strateegiate, kavade ja vastavate teatiste väljatöötamisel ja rakendamisel ning kohanemismeetmete edusammude jälgimisel ja hindamisel;

⁴ <https://www.consilium.europa.eu/media/54433/st06120-en22.pdf>

⁵ [https://www.mzp.cz/C125750E003B698B/cz/news_20220926_prague_appeal_climate_change_and_biodiversity_loss_must_be_tackled_together/\\$FILE/The%20Prague%20Appeal%20-%20final.pdf](https://www.mzp.cz/C125750E003B698B/cz/news_20220926_prague_appeal_climate_change_and_biodiversity_loss_must_be_tackled_together/$FILE/The%20Prague%20Appeal%20-%20final.pdf)

19. JUHIB TÄHELEPANU kliimamuutustega kohanemise rahvusvahelisele mõõtmele ELi kohanemisstrateegias, mis rõhutab ELi toetust rahvusvahelisele kliimamuutustele vastupanuvõimele ja nendeks valmisolekule, muu hulgas rahvusvaheliste rahaliste vahendite suurendamise, kliimamuutustele vastupanuvõimelisi investeeringuid, sealhulgas looduspõhiseid lahendusi edendavate poliitikameetmete ja stiimulite kujundamise, partnerriikide sihipärase toetamise ning hiljuti loodud ELi kliimamuutustega kohanemise missiooni kaudu, mis võiks inspireerida sarnaseid meetmeid teistes riikides;
20. KORDAB, et EL ja selle liikmesriigid toetavad partnerriike, et suurendada nende kohanemisvõimet kliimariskide hindamisel, juhtimisel ja vähendamisel, näiteks tõhustades järelvalve-, aruandlus- ja hindamissüsteeme, sealhulgas tugevdades tööd seoses kättesaadavate, koostalitlusvõimeliste ja usaldusväärsete keskkonnaandmete ning andmepõhiste digitaalsete lahendustega, sealhulgas varajase hoiatamise süsteemidega, samuti edendades sotsiaalkaitse-, kindlustus- ja muid finantsmehhanisme, mida kasutatakse kliimariskide juhtimiseks, sealhulgas katastroofiohu juhtimiseks. Nende tegevuste eesmärk on suurendada haavatavate riikide ja kogukondade suutlikkust tugevdada oma vastupanuvõimet, hallates ja vähendades kahju ja kahjustuste tekkimise riski;
21. RÕHUTAB, et kliimamuutused tekitavad ohtude, kokkupuute ja haavatavuse kaudu mõjusid ja riske, mis võivad põhjustada majanduslikku ja mittemajanduslikku kahju ja kahjustusi kõigis riikides; RÕHUTAB, et terviklik kliimariskide juhtimine on keskse tähtsusega, et suurendada riikide, haavatavate elanikkonnarühmade ja kogukondade pikaajalist vastupanuvõimet kahjule ja kahjustustele; TUNNISTAB, et haavatavate riikide, elanikkonnarühmade ja haavatavate rühmade jaoks ette nähtud meetmeid ja toetust tuleb veelgi suurendada; RÕHUTAB era- ja avaliku sektori allikate rolli, et pakkuda tõhusamat toetust kliimamuutuste kahjuliku mõjuga seotud kahjude ja kahjustuste ärahoidmiseks, minimeerimiseks ja kõrvaldamiseks;

22. KORDAB, et kõigi rahastamisvoogude kooskõlla viimine liikumisega vähese kasvuhoonegaaside heite ja kliimamuutustele vastupanuvõimelise arengu suunas on otsustava tähtsusega selleks, et Pariisi kokkulepet täielikult rakendada ning minna üle kliimaneutraalsele, kohanemis- ja vastupanuvõimelisele maailmamajandusele ja ühiskonnale; RÕHUTAB, et osaliste konverentsi 27. istungjärgul (COP 27) eraldi võimaluse loomine Pariisi kokkuleppe artikli 2 lõike 1 punkti c arutamiseks võimaldab osalistel, erasektoril ja teistel sidusrühmadel arutleda, milline on nende arusaam eesmärgist viia rahastamisvood kooskõlla liikumisega vähese kasvuhoonegaaside heite ja kliimamuutustele vastupanuvõimelise arengu suunas, ning kuidas seda saavutada, võimaldades seega riikidel saavutada oma leevendamis- ja kohanemiseesmärgid ning kestliku arengu eesmärgid; RÕHUTAB, et Pariisi kokkuleppes tunnistatakse, et rahaliste vahendite mobiliseerimine nõuab ülemaailmseid jõupingutusi, ning KUTSUB kõiki riike ÜLES suurendama oma jõupingutusi, et mobiliseerida kõigist allikatest pärit rahalisi vahendeid, et toetada kliimameetmeid ja võtta kliimaküsimusi arvesse kõikides rahavoogudes; RÕHUTAB sellega seoses vajadust edendada kestlikku rahastamist ja kestlikke investeeringuid, millega püütakse saavutada kliima-, elurikkuse ja muude keskkonnaeesmärkide sünergiat, ja KORDAB läbipaistva aruandluse tähtsust ning RÕHUTAB, et kogu maailmas on üha rohkem kliimapoliitika algatusi, millega mobiliseeritakse finants- ja erasektori kapitali seal, kus seda Pariisi kokkuleppe kohaste meetmete rakendamiseks kõige rohkem vajatakse;
23. TULETAB MEELDE, et EL ja selle liikmesriigid on suurimad panustajad kliimameetmetega seotud rahvusvahelisse avaliku sektori poolsesse rahastamisse ning on alates 2013. aastast arenguriikide toetuseks antavat kliimameetmete rahastust enam kui kahekordistanud; KORDAB TAAS ELi ja selle liikmesriikide võetud kindlat kohustust jätkata kliimameetmete rahvusvahelise rahastamise laiendamist, et saavutada nii kiiresti kui võimalik ja kuni 2025. aastani arenenud riikide eesmärk kaasata erinevatest allikatest 100 miljardit USA dollarit aastas, ning OOTAB, et 2023. aastal see eesmärk täidetakse; KUTSUB muid rahastajaid ÜLES suurendama oma sellealaseid jõupingutusi ühtlasi kooskõlas COP 26 kliimameetmete rahastamise kavaga ning JÄÄB OOTAMA aruande esitamist rahastamise kava kümnes ühises tegevusvaldkonnas enne COP 27 toimumist tehtud edusammude kohta;

24. JÄÄB OOTAMA koostööd teiste osalistega, et rakendada Glasgow' kliimapakti üleskutset 2025. aastaks võrreldes 2019. aasta tasemega vähemalt kahekordistada arenguriikidele kliimamuutustega kohanemiseks ühiselt antavat rahastust, et saavutada tasakaal kliimamuutuste leevendamiseks ja nendega kohanemiseks antavate suurendatud rahaliste vahendite vahel;
25. KUTSUB mitmepoolseid arengupanku, arengut rahastavaid asutusi ja muid rahvusvahelisi finantseerimisasutusi TUNGIVALT ÜLES veelgi tugevdama oma jõupingutusi, sealhulgas seades julgeid kliimamuutustega kohanemise rahastamise eesmärke, kasutades uuenduslikke rahastamisvahendeid, parandades juurdepääsu rahastamisele ning toetades erasektori suuremat osalust; VÄLJENDAB sellega seoses HEAMEELT, et mitu mitmepoolset arengupanka, sealhulgas eestvedajana Euroopa Investeerimispank ning samuti Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank ja Maailmapanga Grupp on näidanud eeskju COP 26 raames loodust käsitleva ühisavalduse allkirjastamise ning oma kliimastrateegiate ja -kavade kaudu; KORDAB, et kliimameetmete rahastamine erasektori poolt on kliimanetraalsele ja vastupanuvõimelisele maailmamajandusele üleminekuks hädavajalik, kusjuures avalik sektor peab pakkuma asjakohaseid rahalisi stiimuleid, poliitilisi signaale ja soodustavaid tingimusi; VIITAB nõukogu järeldustele kliimameetmete rahastamise kohta COP 27 eel;⁶

TULEMUSTE SAAVUTAMINE SHARM EL SHEIKHIS

26. ÕNNITLEB ja TÄNAB Ühendkuningriigi valitsust COP 26 võõrustamise ja Glasgow's tehtud edusammude eest ning TUNNISTAB, et Glasgow' kliimapakkt on tasakaalustatud pakett, mis andis märkimisväärseid tulemusi kliimamuutuste leevendamise, nendega kohanemise ja rakendamisviiside valdkonnas; TÄNAB samuti Egiptust kui COP 27 järgmist eesistujariiki ja selle partnerit Kongo Demokraatlikku Vabariiki nende väsimatu töö ja pühendumuse eest COP 26 ja COP 27 vahelisel ajal;

⁶ <https://www.consilium.europa.eu/de/press/press-releases/2022/10/04/climate-finance-council-adopted-conclusions-ahead-of-cop27/>

27. PEAB TERVITATAVAKS 2022. aasta juunis toimunud allorganite istungjärgudel tehtud tööd ning JÄÄB OOTAMA ulatusliku tulemuse vastuvõtmist Sharm el Sheikhis, mis tagab ambitsioonika ülemaailmse reageerimise kliimamuutustele, i) säilitades seega 1,5 °C eesmärgi saavutamise võimalikkuse kooskõlas Pariisi kokkuleppega ja võttes arvesse parimaid olemasolevaid teadusandmeid, eelkõige valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli viimast aruannet, ning ii) jätkates pürgimist pikaajalise vastupanuvõime suunas; JULGUSTAB tulevast COP 27 eesistujariiki võtma Sharm el Sheikhis järelemeetmeid seoses Glasgow' algatustega;
28. PEAB TERVITATAVAKS kliimamuutuste leevendamise tööprogrammi kehtestamist, mille eesmärk on kiiresti laiendada püüdlusi kliimamuutuste leevendamisel ja nende rakendamist praegusel kriitilise tähtsusega aastakümnel, ning VÕTAB KOHUSTUSE teha osalistega konstruktiivset koostööd, et jõuda otsusele tööprogrammi ülesehituse kohta, et neljandal Pariisi kokkuleppe osaliste kohtumisena toimival osaliste konverentsil oleks võimalik seda kaaluda ja see vastu võtta, tuginedes teadusandmetele ja Glasgow' kliimapaktile viisil, mis täiendab ülemaailmset kokkuvõtet ning aitab säilitada 1,5 °C eesmärgi saavutamise võimalikkust; KUTSUB ÜLES koostama tööprogrammi, mis võimaldaks osalistel ja kokkuleppe osaliste hulka mittekuuluvatel sidusrühmadel vahetada saadud kogemusi, leida sünergiaid, edendada jõulist sisepoliitikat, uurida, kuidas valdkondlikud poliitikameetmed saaksid toetada kliimameetmeid ja -ambitsioone, ning võimaldada riikidel teha edusamme oma kohustuste täitmisel ja suurendamisel; TOONITAB, et iga-aastane kõrgetasemeline ministrite ümarlaud 2030. aasta eelsete eesmärkide teemal, mis algab neljandal Pariisi kokkuleppe osaliste kohtumisena toimival osaliste konverentsil, peaks toetama kliimamuutuste leevendamise tööprogrammi ja sellel tuginema, suurendama vastutust, edendama kogemuste jagamist, andma soovitusi ning püüdlema ülemaailmsete sihtide seadmise ja rakendamise poole kooskõlas 1,5 °C eesmärgi saavutamise võimalikkuse säilitamisega;
29. TOONITAB, et oluline on teha selgeid edusamme ülemaailmse kohanemiseesmärgi suunas, ning TOETAB seega ka edaspidi ülemaailmset kliimamuutuste mõjudega kohanemise eesmärki käsitleva kaheaastast Glasgow' ja Sharm el Sheikhi tööprogrammi ning osaleb selles konstruktiivselt, et mõista paremini võimalusi kohanemisvõime edendamiseks, vastupanuvõime tugevdamiseks ja haavatavuse vähendamiseks, et kaitsta inimesi, elatusvahendeid ja ökosüsteeme, ning et hinnata selles valdkonnas tehtud edusamme;

30. KINNITAB TAAS ELI jätkuvat kavatsust võtta võimalikult kiiresti kooskõlas Glasgow's sätestatud protsessiga täies ulatuses kasutusele Santiago võrgustik kliimamuutuste kahjuliku mõjuga seotud kahju ja kahjustuste ärahoidmiseks, minimeerimiseks ja kõrvaldamiseks, et veelgi tugevdada ülemaailmset koordineerimist asjaomaste organisatsioonide, organite, võrgustike ja ekspertide nõudlusest lähtuva tehnilise abi hoogustamiseks, rakendamaks asjakohaseid lähenemisviise, eelkõige haavatavates arenguriikides ja kogukondades;
31. JÄÄB OOTAMA, et osalised, asjaomased organisatsioonid ja sidusrühmad jätkavad Glasgow' dialoogi, et arutada sellise tegevuse rahastamise korda, mille eesmärk on kliimamuutuste kahjuliku mõjuga seotud kahju ja kahjustuste ärahoidmine, minimeerimine ja kõrvaldamine; KORDAB oma valmisolekut teha partnerriikidega konstruktiivset koostööd, et mõista paremini nende vajadusi, sealhulgas uue päevakorrapunkti raames, mis kasutaks täies ulatuses ära Glasgow' dialoogi, et tugevdada kiiresti olemasolevaid institutsioone, mis toetavad kahju ja kahjustuste ohu ärahoidmist, minimeerimist ja kõrvaldamist, ning pakkuda konkreetseid lahendusi probleemide jaoks, millega seisavad silmitsi kõige haavatavamad riigid; TERVITAB seda silmas pidades ÜRO peasekretäri käivitatud algatust „Early Warnings for All“ („Varajane hoiatamine kõigi jaoks“), mille eesmärk on hõlmata viie aasta jooksul kogu maailm varajase hoiatamise süsteemidega, ning G7 juhtide võetud kohustust tegutseda algatuse „Global Shield against Climate Risks“ („Üleilmne kaitse kliimarisikide eest“) raames selleks, et kaitsta vaeseid ja haavatavaid riike ja inimesi, tuginedes ülemaailmsele partnerlusele *InsuResilience* ja muudele algatustele; PÜHENDUB nende jõupingutuste toetamisele, sealhulgas laiendades kliima- ja katastroofiriskide puhul kasutatavaid finantseerimis- ja kindlustuslahendusi ning muutes nende ülemaailmse ülesehituse süsteemsemaks, sidusamaks ja püsivamaks;

32. KORDAB, kui oluline on terviklik, eesmärgipõhine ja tulevikku suunatud ülemaailmne kokkuvõtte selleks, et toetada Pariisi kokkuleppe viieaastast ajaraamistikku ning suurendada meetmete ulatust ja poolehoidu kliimamuutustega ühise tegelemise suhtes, pidades silmas õiglust ja parimaid olemasolevaid teadusandmeid; RÕHUTAB vajadust tugineda ülemaailmse kokkuvõtte esimese tehnilise dialoogi aruteludele ja õppetundidele ning keskenduda üha enam võimalustele osaliste meetmete ja toetuse ning kliimameetmete valdkonnas tehtava rahvusvahelise koostöö täiustamiseks ja tugevdamiseks; RÕHUTAB, et ülemaailmse kokkuvõtte tulemus peaks andma sisendi nii kollektiivsete kui ka individuaalsete tõhustatud ambitsioonikate kliimameetmete jaoks ja neid jätkuvalt stimuleerima; eelkõige peaks see julgustama kõiki osalisi kehtestama aja jooksul kogu majandust hõlmavad leevenduseesmärgid oma riiklikult kindlaksmääratud panustes ja 2050. aastaks kliimanetraalsuse saavutamise eesmärgi oma vähese kasvuhoonegaaside heitega arengu pikaajalistes strateegiates ning tõhustama kohanemismeetmeid ja rakendamisvahendeid, võttes arvesse Pariisi kokkuleppe pikaajalisi eesmärke;
33. kuigi jätkuvalt tuleb keskenduda riigisisesele kasvuhoonegaaside heite vähendamisele ja nende sidumise suurendamisele, TUNNISTAB artikli 6 potentsiaali selliste püüdluste edendamisel, mis on suunatud puudujääkide kõrvaldamisele seoses globaalse soojenemise piiramisega 1,5 °C-ni ning erasektori osalemise edendamisele rahaliste ja mitterahaliste vahendite kaasamises kliimameetmetesse, järgides samal ajal ökoloogilisi ja sotsiaalseid kaitsemeetmeid, austades inimõigusi ja pakkudes kaitset kliimariskide eest; TOONITAB, et hädavajalik eeldus on tagada, et artikli 6 rakendamine aitaks kaasa Pariisi pikaajaliste eesmärkide saavutamisele, soodustaks ambitsioonikust, kestlikku arengut ja tagaks keskkonnaalase terviklikkuse; RÕHUTAB, kui oluline on viia artikli 6 mehhanismid hästi kooskõlla vastuvõtivate osaliste riiklikult kindlaksmääratud panusega, nende vähese kasvuhoonegaaside heitega arengu pikaajaliste strateegiatega ja Pariisi kokkuleppe eesmärkidega ning jätta ruumi eesmärkide suurendamiseks, jagades leevendamisest saadava kasu artikli 6 rakendamises osalejate vahel; RÕHUTAB Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni üleilmse turupõhise meetme CORSIA jõulise rakendamise eeliseid; RÕHUTAB vajadust suurendada arengumaade suutlikkust rakendada jõuliselt ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni raamistiku kohaseid turupõhiseid tegevusi;

34. OOTAB VÕIMALUST jätkata arutelusid kliimameetmete rahastamise uue ühise kvantifitseeritud eesmärgi kehtestamise üle sisuliste leevendamise- ja kohanemismeetmete ning rakendamise läbipaistvuse kontekstis ning võttes nõuetekohaselt arvesse arenguriikide vajadusi ja prioriteete, pidades silmas kõikide rahastamisvoogude kooskõlla viimist arenguteega, mis on suunatud vähese kasvuhoonegaaside heite ja kliima muutumisele vastupidava arengu saavutamisele; RÕHUTAB, et uus ühine kvantifitseeritud eesmärk peaks toetama raamistiku loomist 1,5 °C võrra soojenenud maailmale üleminekuks;
35. JÄÄB samuti OOTAMA, et COP 27 kui Pariisi kokkuleppe osaliste kohtumisena toimiva osaliste konverentsi uue sihtotstarbelise päevakorrapunkti raames arutataks artikli 2 lõike 1 punkti c üldist toetavat rolli, osaliste ja kõigi sidusrühmade arusaama sellest eesmärgist ning selle saavutamise võimalustest;
36. ON SEADNUD EESMÄRGIKS teha kõigi osalistega koostööd järgmiste eesmärkide saavutamiseks:
- ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni tulevikku käsitleva arutelu edendamine;
 - võimalike edasiste sammude arutamine seoses kliimameetmete jätkusuutliku rakendamisega põllumajandussektoris, tagades samal ajal toiduga kindlustatuse kestliku toidusüsteemi kaudu, tuginedes Koronivia põllumajandusvaldkonna ühistöö tegevuskava käsitlevatele aruannetele, seminaridele ja allorganite järeldustele;
 - kliimateadlikkuse suurendamise algatust käsitleva Glasgow' tegevuskava ambitsioonika rakendamise võimaldamine, sealhulgas kliimateadlikkuse suurendamise algatuse laiaulatusliku tegevuskava väljatöötamise kaudu edasise töökorralduse struktureerimise eesmärgil;
 - soolise mõõtme käsitlemine kliimapoliitika täieliku potentsiaali kasutamiseks ja soolise võrdõiguslikkuse saavutamisele suunatud terviklike meetmete toetamine, sealhulgas tõhustatud Lima soolise võrdõiguslikkuse tööprogrammi ja selle teise soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava jätkuva rakendamise ning selle vahehindamise lõpuleviimise kaudu;

37. RÕHUTAB, kui oluline on osaliste hulka mittekuuluvate sidusrühmade tegevus ja nende kaasamine ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni protsessi, ning KUTSUB neid ÜLES tegema Pariisi kokkuleppe tulemuslikuks rakendamiseks ja ülemaailmse kokkuvõtte ettevalmistamiseks, sealhulgas ülemaailmse kliimamuutuste tegevuskava kaudu, täiendavaid jõupingutusi, mis võivad hõlmata läbipaistvate kohustuste võtmist, mis võimaldavad aruandekohustuse rakendamist ning mida toetavad usaldusväärsed tegevuskavad;

MUUD RAHVUSVAHELISED ORGANISATSIOONID JA PROTSESSID

38. TOONITAB, et kliimamuutuste ja bioloogilise mitmekesisusega seotud kriisid, kõrbestumine, saastamine ning maa, vee ja ookeanide seisundi halvenemine on omavahel tihedalt seotud ja võimendavad üksteist, ning RÕHUTAB, et nendega saab edukalt tegeleda ainult sidusa lähenemisviisi abil, mis hõlmab jõuliste sotsiaalsete ja keskkonnaalaste kaitsemeetmetega vastastikku kasulikke strateegiaid, sealhulgas ÜRO Keskkonnaassamblee viiendal istungil kindlaks määratud looduspõhiseid lahendusi; TERVITAB Glasgow' kliimapakti rõhuasetust seoses ökosüsteemide hea seisundi vajalikkusega tulemuslike kliimameetmete võtmiseks ning JULGUSTAB osalisi lisama oma riiklikult kindlaksmääratud panustesse ja pikaajalistesse kasvuhoonegaaside heite vähendamise arengustrateegiatesse looduspõhiseid lahendusi; TOONITAB vajadust looduspõhiste lahenduste rakendamisel austada ja kaitsta põlisrahvaste ja kohalike kogukondade õigusi, mis kajastuvad asjakohases siseriiklikus õiguses ja sellistes rahvusvahelistes õigusaktides nagu põlisrahvaste õiguste deklaratsioon ning rahvusvaheline inimõigustealane õigus; TERVITAB samuti FAO uut kliimamuutuste strateegiat aastateks 2021–2030; KUTSUB üles suurendama koostööd ja koostoimet Rio konventsioonide ja muude mitmepoolsete keskkonnalepingute ning muude asjakohaste ÜRO algatuste ja rahvusvaheliste protsesside vahel; TERVITAB Stockholm+50 kohtumisel peetud arutelusid, milles rõhutati meetmete võtmise ja noorte kaasamise kiireloomulisust, ning KUTSUB osalisi ja asjaomaseid sidusrühmi TUNGIVALT ÜLES võtma järelmeetmeid seoses kümne soovitusega meetmete rakendamise kiirendamiseks;

39. JÄTKAB KINDLALT ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni vahelise koostoime tugevdamist, sealhulgas nende vastavusse viimist ulatusliku 2020. aasta järgse bioloogilise mitmekesisuse ülemaailmse raamistikuga, mille suhtes jõutakse kokkuleppele COP15 konverentsil 2022. aasta detsembris, ning ÜRO ökosüsteemide taastamise aastakümnega, samuti täiendavate meetmete edendamist, et vastastikku tugevdada kaasnevaid hüvesid kliimamuutuste leevendamisel ja nendega kohanemisel ning pöörata tagasi bioloogilise mitmekesisuse vähenemine; PÜHENDUB SAMUTI JÄTKUVALT koostoime tugevdamisele ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja ÜRO kõrbestumise tõkestamise konventsiooni, ÜRO metsandusfoorumi, Sendai katastroofiohu vähendamise raamistiku, Addis Abeba tegevuskava ning kestliku arengu tegevuskava 2030 ja ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutuste vahel;
40. PÜHENDUB JÄTKUVALT selle toonitamisele, kui keskset rolli mängivad ookeanide ja veevarude säästev majandamine ning veega seotud heas seisundis ökosüsteemid üldises vastupanuvõimes kliimamuutuste suhtes, ning selle toonitamisele, kui oluline on tegutseda kooskõlas ÜRO ookeaniteaduse kestliku arengu aastakümne 2021–2030 ja ÜRO veemeetmete aastakümnega 2018–2028; PEAB SAMUTI TERVITATAVAKS asjaolu, et 2022. aasta juunis ja juulis Lissabonis toimunud teisel ÜRO ookeanikonverentsil võeti vastu deklaratsioon „Our Ocean, our future, our responsibility“ („Meie ookean, meie tulevik, meie vastutus“) ning 2022. aasta veebruaris toimunud maailmamere tippkohtumisel võeti vastu dokument „Brest Commitments for the Oceans“ („Bresti kohustused seoses ookeanidega“).
41. RÕHUTAB kliimamuutuste ja inimõiguste omavahelist seost; TERVITAB sellega seoses inimõiguste ja kliimamuutuste eriraportööri volituste kinnitamist;

42. KUTSUB kõiki Rahvusvahelisse Tsiviillennunduse Organisatsiooni (ICAO) ja Rahvusvahelisse Mereorganisatsiooni (IMO) kuuluvaid liikmesriike ÜLES tagama, et rahvusvaheline lennundus ja meretransport annaksid õiglase ja ulatusliku panuse Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamisse viisil, mis tagaks keskkonnavalase terviklikkuse, ei takistaks riike võtmast ambitsioonikamaid meetmeid ning millega samal ajal välditaks topeltarvestust ja igasugust sellest tulenevat topeltkoormust, sealhulgas kulusid, ning konkurentsimoonusi marsruutidel või kaubanduses, ning KUTSUB ICAOd ja IMOd samuti ÜLES jätkama aruandmist oma kliimaalase tegevuse kohta ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni raames; TULETAB MEELDE, et III töörühma kuuendas hindamisaruandes on rahvusvahelist lennundust ja laevandust esile tõstetud sektoritena, kus on vaja teha rohkem heitkoguste vähendamiseks; JULGUSTAB eelkõige IMOd jätkama oma tööd keskpikkade ja pikaajaliste meetmete rakendamiseks ning vaatama läbi IMO esialgse kasvuhoonegaaside strateegia, pidades silmas rahvusvahelise laevanduse kasvuhoonegaaside heite kõrvaldamist järk-järgult 2050. aastaks, järgides Pariisi kokkuleppe eesmärkidega kooskõlas olevat arenguteed, ning VÄLJENDAB HEAMEELT, et ICAO 41. assambleel lepiti kokku püüdlustes seoses rahvusvahelise lennunduse heitkoguste vähendamise pikaajalise eesmärgiga.

